

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS INOVACIJŲ AGENTŪROS

NAUJŲ GAMYBOS PROCESŲ, MEDŽIAGŲ IR TECHNOLOGIJŲ DARBO GRUPĖS 2026 M. BALANDŽIO 10 D. SUSITIKIMO PROTOKOLAS

2026 m. balandžio 10 d.
Vilnius

Darbo grupės susitikimas vyko 2026 m. balandžio 10 d. 10:00 – 12:00 val. Simbiocity Beta Lazdynų Pelėdos salėje bei nuotoliniu būdu.

Dalyviai:

1. *Justinas Didika*, Inovacijų agentūros Proveržio departamento ManuFuture Lab skyriaus vadovas ir „naujų gamybos procesų medžiagų ir technologijų“ darbo grupės vadovas
2. *Marius Kvedaravčius*, Inovacijų agentūros Proveržio departamento ManuFuture Lab srities vadovas ir „naujų gamybos procesų medžiagų ir technologijų“ darbo grupės vadovo pavaduotojas
3. *Asta Bakanauskienė*, Programos „Kurk Lietuvai“ dalyvė
4. *Gediminas Darčianovas*, ABB Robotics Lietuva pardavimų vadovas
5. *Gintaras Dervinis*, KTU Automatikos studijų programų vadovas
6. *Tomas Garuolis*, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (EIMIN), Pramonės politikos skyriaus vedėjas
7. *Dalius Grakavinas*, Kuka Nordics AB vadovas Baltijos šalims
8. *Artūras Jakubavičius*, Lietuvos pramoninkų konfederacija (LPK), inovacijų plėtros ekspertas
9. *Kęstutis Jasiūnas*, Ekspla valdybos pirmininkas, Lietuvos lazerių asociacijos (LLA) valdybos bei Lietuvos inžinerijos ir technologijų pramonės asociacijos (LINPRA) prezidiumo narys
10. *Darius Lasionis*, LINPRA direktorius
11. *Karolis Mastauskas*, Programos „Kurk Lietuvai“ dalyvis
12. *Vaiva Patamsytė*, Inovacijų agentūros Proveržio departamento ManuFuture Lab koordinatore
13. *Deividas Petrulevičius*, Lietuvos mokslo tarybos „Europos horizonto“ programos Skaitmeninių technologijų, pramonės, kosmoso nacionalinis kontaktinis asmuo
14. *Austėja Pliupelytė*, Inovacijų agentūros Proveržio departamento ManuFuture Lab koordinatore
15. *Tomas Prūsas*, *Harju elekter vadovas ir LINPRA prezidentas*
16. *Gediminas Račiukaitis*, LLA prezidentas
17. *Lina Rušinė*, Inovacijų agentūros, Strategijos departamento, Tyrimų ir analizės skyriaus vyriausioji ekspertė
18. *Rugilė Skvarnavičiūtė*, Investuok Lietuvoje, Strategijos ir produktų vystymo departamento produkto strategė
19. *Saulius Tumėnas*, Fizinių ir technologijos mokslų centro (FTMC) laboratorijos vadovas, Lietuvos lustų kompetencijų centro vadovas
20. *Gintaras Vilda*, *Gamybos inovacijų slėnio vadovas*, EIT bendruomenės atstovas Lietuvoje ir LINPRA prezidiumo narys
21. *Andrius Vilkauskas*, LINPRA viceprezidentas, KTU Mechatronikos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas
22. *Ernestas Zdaniauskis*, LINPRA prezidiumo narys, *Semikona vadovas*.

DARBOTVARKĖ:

10:00-10:10 val. Susipažinimas ir įžanginis žodis

10:10-10:25 val. Kelrodžio tikslai, strateginės kryptys, darbo grupės lūkesčiai ir rezultatas. Metodologija, projekto eiga ir sekantys žingsniai. Inovacijų agentūros pristatymas

10:25- 12:00 Diskusija dėl kelrodžio tikslų, pavadinimo, strateginių krypčių, darbo grupių, lūkesčių ir rezultato.

SVARSTYTA:

J. Didika paprašė visų prisistatyti ir tarė įžanginį žodį, akcentuojant šiais metais rengiamo kelrodžio svarbą, išsiginčijant prioritetus ir besiruošiant naujai Europos Sąjungos daugiamečiai finansinei programai. Po įžanginio žodžio, detalizuota, kokie yra susitikimo tikslai, lūkesčiai ir eiga.

1. Pasiūlyta ir diskutuota apie kelrodžio tikslus ir apimtį

J. Didika pristatė siūlymą rengti inžinerinės pramonės kelrodį ir pateikė pirminę kelrodžio tikslo versiją: *sustiprinti Lietuvos inžinerinės pramonės konkurencingumą globaliose rinkose, identifikuojant prioritetines technologijas, koordinuojant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklas bei nukreipiant investicijas į aukštos pridėtinės vertės sprendimus*. Taip pat argumentavo, iš kur kyla orientacija į inžinerinę pramonę, išdėstė siūlomas strategines kryptis¹.

A. Jakubavičius pateikė LPK poziciją, kuri prieštarauja vieno konkretaus pramonės sektoriaus, šiuo atveju inžinerinės pramonės, išskirimui. Pabrėžė, jog šioje darbo grupėje atstovaujama sumanios specializacijos sritis yra pirmiausia, susijusi su technologijomis, o ne su konkrečiais pramonės sektoriais. Taip pat minėjo, jog nei vienas iš buvusių kelrodžių, aktualių pramonės sričiai, nebuvo nukreiptas į specifinę pramonės dalį.

A. Jakubavičius iškėlė klausimą, ar šis kelrodis numatomas kaip sumanios specializacijos pagrindimas ar tai bus kaip ekonomikos plėtros kryptis per tam tikrą pramonę, nes čia du skirtingi dalykai. Taip pat pabrėžė, kad ši darbo grupė yra nuo sumanios specializacijos ir neturime pabėgti nuo MTEP, arba mes išsename į kryptį kaip ekonomikos plėtros kur dalis yra MTEP.

G. Vilda kėlė tą patį klausimą, tačiau jo nuomonė išsiskyrė ir, pasak jo, technologijos turėtų būti tik įrankis, norint sukurti kitokį aukštesnės pridėtinės vertės inžinerinės pramonės sektorių, dirbantį su aukštesnėmis technologijomis, kurios tą vertę dar labiau padidina.

D. Lasionis papildė kad į inžinerinę pramonę reikia žiūrėti ne kaip metalo, elektronikos, elektrotechnikos sektorių, o kaip į visą ekosistemą, kuri kuria sprendimus reikalingus visai pramonei tarp kurių ir, chemijos, maisto, baldų ir kitos pramonės šakos. Taip pat akcentavo inžinerinių kompetencijų svarbą ir viešajam sektoriui, atsakingam už energetikos, vandentiekį infrastruktūrą. Inžinerinė pramonė kaip sektorius generuoja 63 proc. viso MTEP lyginant su visa apdirbamąja pramone. Tai jeigu kalbame apie proveržį, vadinasi turime šitas technologijas ir kompetencijas pajungti arba paskatinti dar labiau kad kurtų pridėtinę vertę ne tik metalui ar elektronikai bet ir visiems kitiems susietiems ekonominiams sektoriams, tame tarpe ir paslaugų.

J. Didika patikslino, kad kelrodžio tikslas yra pramonės sektoriaus transformacija, nebūtinai apsiribojanti tik „naujų gamybos procesų, medžiagų ir technologijų“ sumanios specializacijos prioritete išskirtomis technologinėmis sritimis. Pasak jo, lūkestis yra orientuotis į pramonės sektorių, kur, kartu su pagrindinėmis suinteresuotomis šalimis, matomas didžiausias technologijų kūrimo proveržio ir pramonės transformacijos potencialas. Dėl šios priežasties akcentuota svarba glaudžiam asocijuotų struktūrų, tarp kurių ir LINPRA bei LPK, įsitraukimui į kelrodžio rengimą ir bendros vizijos sutarimą, kuris kur kas labiau sustiprintų šio EIMIN ir Inovacijų agentūros pradėto kelrodžio aktualumą ir išsikeltų tikslų įgyvendinimo galimybes.

J. Didika paminėjo lūkestį, kad ruošiantis naujai daugiamečiai finansavimo perspektyvai, šis kelrodis prisidėtų formuojant naujo Nacionalinio pažangos plano atitikmens dokumento tikslus. J. Didika teigė, kad kelrodis galėtų būti platesnis nei dabartinė sumani specializacija, tačiau kartu formuotų pagrindines kryptis ir sumaniai specializacijai, jeigu ji būtų keičiama. Kaip ji bus koreguojama, kol kas nežinoma, tarpiniame sumanios specializacijos vertinime ambicingiausias pasiūlytas nepriklausomų ekspertų pokytis būtų siūlymas orientuotis į keletą su technologiniu proveržiu susietų misijų, kurioms būtų kuriamas srautinis valstybės intervencijos priemonių paketas. Pasak J. Didikos, tokiame siūlymui susijusių institucijų ekspertiniame lygmenyje, panašu, jog pritariama. Todėl vienas iš siūlymų galėtų būti šio kelrodžio rekomendacijas formuoti aplink bendrai išgrynintas ilgalaikes pramonės sektoriui aktualias technologines misijas.

¹ **Pasiūlytos strateginės kryptys:** Elektronika, mikroelektronika ir lustų integracija; gynybos pramonės ir dvejopo panaudojimo inžineriniai pajėgumai; lazerinės ir fotoninės gamybos technologijos; robotika ir automatizuotos gamybos sistemos; skaitmeninės technologijos ir dirbtinis intelektas gamyboje; strateginės švariosios technologijos, įskaitant svarbiausių žaliavų atgavimą.

Vyko išsami diskusija apie pasiūlytą „inžinerinės pramonės“ kelrodžio pavadinimą bei pasiūlytą kelrodžio tikslo formuluotę, orientuotą į inžinerinės pramonės sritį, dėl kurios nesutarė ir bendrai tinkančio sprendimo nerado dalyvaujantys LPK ir LINPRA atstovai.

Neradus bendro sprendimo dėl tikslo formuluotės ir kelrodžio pavadinimo, dalyviai pritarė, jog pasiūlytos strateginės kryptys iš principo atitinka Lietuvos poreikius, ES ir globalų susijusių technologijų vystymosi tendencijas.

D. Petrulevičius pridėjo, kad galėtų būti pridėta ar integruota į esamas pažangių medžiagų kryptis, kuri pastaraisiais metais ne tik finansavimo perspektyvoje, bet ir ES strateginiuose dokumentuose yra akcentuojama.

T. Garuolis akcentavo poreikį prie strateginių krypčių klausimų turėti saugumo, konkurencingumo, technologinio ir gamybos pajėgumų suverenumo dėmenis, kurie nuolatos pabrėžiami Europos Komisijoje. Lietuvai dar labai aktualu akcentuoti savitą pasienio regiono kompleksiskumą, bet tuo pačiu metu galbūt rasti tame ir galimybių. T. Garuolis teigia, kad skirtingos pramonės šakos gali turėti besiskiriančius poreikius, tačiau Lietuvos pajėgumų didinimas išskirtose srityse turi būti stipriai orientuotas į eksporto plėtrą. Pasak jo, valstybei svarbu, kad pramonė augtų, tai ką kelrodyje išsigryninsime papildytų ir derėtų su kitais strateginiais dokumentais.

Posėdžio dalyviai pritarė, kad rengiamas kelrodis turėtų orientuotis į ilgalaikius tikslus, siekiančius bent iki 2040 m., kartu įtraukiant tarpinius tikslus ir jų įvertinimo metodiką bei atsakomybes.

2. Kelrodžio vystymo eiga, valdymo grupė ir ekspertinės darbo grupės išsikeltų uždavinių įgyvendinimui

K. Mastauskas detaliau pristatė siūlymą kelrodžio rengimo strateginiams klausimams burti valdymo grupę bei įgalinti veikti dvi Inovacijų agentūros kartu su partneriais sudaromas darbo grupes turiniui formuoti. Pristatyta metodologija ir kelrodžio rengimo projekto eiga.

J. Didika pridėjo, kad pagrindas valdymo grupei galėtų būti šios darbo grupės dalyviai, tačiau konkrečiame posėdyje dalyvaujantys atstovai nebūtinai yra baigtinis sąrašas. Galima įtraukti ir papildomų narių.

Keli posėdžio dalyviai kėlė klausimus ir diskutavo dėl kelrodžio valdymo grupės struktūros, sudėties, įgaliojimo dydžio ir valdymo modelio. Taip pat išsakytos kelios nuomonės, įskaitant A. Jakubavičiaus ir G. Račiukačio, kad šiuo metu ji nėra pakankamai gerai subalansuota.

Girdint išsiskiriančias nuomones ir vertinant galimas su tuo susijusias rizikas tolimesniam kelrodžio vystymui, J. Didika teigė, kad kelrodžio rengimui skirtos valdymo grupės struktūra ir veikimo logika bus numatyta po papildomų konsultacijų su EIMIN ir bus atskirai tikslinama šios darbo grupės dalyviams.

V. Patamsytė detalizavo kelrodžio vystymo eigą ir pristatė pirmus du kelrodžio uždavinius su kuriais bus dirbama iki liepos mėnesio, suformuojant dvi atskirtas neformalias darbo grupes. Pirmos darbo grupės tikslas būtų sistemingai identifikuoti technologijas, kurios turi didžiausią strateginę, ekonominę ir inovacinę reikšmę Lietuvai. Šioje grupėje didesnis poreikis įsitraukimui yra iš universitetų, LMT, MTEP vykdančių ir technologijas kuriančių įmonių. Tikslas čia – identifikuoti, kokios yra technologijos, kurių dar nėra rinkoje, bet Lietuva galėtų dirbti, investuoti ir pasiūlyti pasauliui galbūt 5, 10 ar 15 metų laikotarpiu.

Antros darbo grupės tikslas – nustatyti kur pramonė šiandien, kaip mes ją įsivaizduojame ateityje ir kaip mums iki ten nueiti. Čia yra poreikis dideliame asociacijų, glaudžiau dirbančių su įmonėmis, indėliui. Akcentuota, kad abiejų neformalių darbo grupių, į kurias deleguoti ekspertus turėtų valdymo grupės nariai, būtų pirminis kontaktas Inovacijų agentūros ir „Kurk Lietuvai“ atstovams, derinant einamuosius kelrodžio rengimo veiksmus, tokius kaip interviu, apklausų klausimynų sudarymai, tikslingų kontaktų paieška, informacijos validavimas ir kt.

V. Patamsytė nurodė, jog įvykdžius pirmus du iš nusimatyto uždavinių, išgrynintos kryptys turėtų būti pristatytos, išdiskutuotos valdymo grupėje birželio pabaigoje – liepos pradžioje, tuo pačiu susidėliojant žingsnius tolimesniam darbui.

A. Jakubavičius pristatytiems uždaviniams pritarė, tik pasiūlė, kad pirmos darbo grupės uždavinį „vertinamos mokslinių tyrimų kryptys“ reikėtų orientuoti į atstovaujamą sumanios specializacijos prioritetą, nes kitu atveju mokslas ir tematiką imtis bus per didelė.

G. Račiukaitis pritarė dviem atskiroms darbo grupėms. Taip pat komentavo, jog tos dvi grupės turėtų kažkuriuo metu bendrai pažiūrėti, kur būtų daugiausia sąlyčio taškų tarp naujų inžinerinės pakraipos mokslinių tyrimų ir pramonės.

A. Vilkauskas išreiškė poreikį įtraukti į ekspertines grupes ir krašto apsaugos sistemos atstovus, nes tarp strateginių krypčių yra ir gynybos pramonės bei dvejopos paskirties technologijos.

K. Jasiūnas į diskusiją apie technologijų identifikavimą, pasiūlė atkreipti dėmesį kad reikėtų vertinti jau turimas mūsų kompetencijas Lietuvoje, įskaitant, viena vertus, mokslo institucijų stiprybes, taip pat ir kitą kryptį – verslę. Svarbūs jau esamas pramonės įdirbis, į kurį reikėtų orientuotis.

A. Jakubavičius taip pat pasiūlė atsižvelgti ir orientuotis į ES kontekstą ypač pirmojo uždavinio fokusą siesti su STEP technologijomis.

G. Račiukaitis pritarė kad įsijungimas į Europinius fondus yra per projektus, kuriuose kuriami nauji produktai ir kad jie skiriasi nuo investavimo į naują įrangą. Reikėtų naudotis savo galva.

G. Vilda teigė, kad yra technologijų kūrimas ir yra diegimas, ir šie du aspektai yra atliepiami siūlomų darbo grupių pirmų dviejų kelrodžio uždavinių įgyvendinimui. Visgi, pasak jo, technologijų kūrimas nebūtinai turi tiesioginį indėlį į pridėtinės vertės didinimą. Tuo tarpu technologijų diegimas didina pridėtinę vertę kurią galima sukurti toje ekonominėje šakoje. G. Vilda papildė, kad ES sanglaudos politika baigiasi ir kitoje daugiametėje finansavimo perspektyvoje yra keičiama į ekonomikos augimo ir saugumo politiką. Būtina susitelkti į veiksmus kurie padeda auginti ekonomiką. Natūralu kad reikia kurti technologijas, mokslas svarbu, tačiau labai svarbu turėti daugiau savų prekių ženklų. Jeigu galima padvigubinti pridėtinę vertę, pardavimus ir jeigu įmanoma padaryti juos iš nuosavo produkto, kuriems nebūtinai reikia aukšto lygio mokslinių tyrimų.

G. Račiukaitis, savo ruožtu, nesutiko su pernelyg dideliu akcentu technologijų diegimui, nes tokiu atveju rizikuojame nebetekti kompetencijų produktui kurti. Naujų technologijų ir produktų kūrimui reikia daugiau dėmesio nei dabar skiriama. Pasak jo, reikia rasti tinkamą balansą, o tai gali padėti padaryti dviejų atskirų ekspertinių grupių sukūrimas šio kelrodžio rengimo kontekste.

G. Darčianovas pastebėjo kad kalbame visi apie tą patį, tik skirtingais žodžiais ir tie abu uždaviniai nebūtinai yra vienas kitam prieštaraujantys. Pasak jo, inžinerinė pramonė yra apdirbamoji, kuri sukuria realų produktą, kita integratoriai, sistemų siūlytojai kurie ir kuria pridėtinę vertę ir kurie įsilieja į kitas pramonės šakas. Jeigu judinam inžinerinę pramonę į priekį, tai ir visos kitos šakos, kaip maisto ar baldų pramonė, nes sistemų integratorių didžioji dalis dirba ne inžinerinės pramonės sistemų kūrime.

A. Vilkauskas paminėjo kad yra du keliai, vienas gerinti tai kas nesiseka ir tada visi tampa vidutiniokais, kitas stiprinti kas sekasi, tuomet galime tapti geriausiais savo srityje. Pasak jo, kadangi esame maža valstybė turi būti didelis eksportas, turim turėti globalius produktus, geras technologijas, kompetencijas, žinias. Taip pat turime pažiūrėti, kaip vystysis gynybos pramonė ateityje, jeigu mes ten nebūsime, tą nišą užims kiti. Turime galvoti apie visą pramonę, bet visko mes neišstempime, tuomet viskas bus vidurkyje, reikia atrasti kažką, kur galime paaugti. Technologijos nereiškia vien tik produktai, tai turi būti viskas, visa industrinė bazė kad turėtume ir pajėgumus ir žinias. A. Vilkauskas ragino galvoti plačiai, bet apsispręsti, ką labiausiai norėtume paauginti per tam tikrą laikotarpį. Ir šis kelrodis turėtų būti tam tinkamas įrankis.

V. Patamsytė paragino grįžti prie techninių dalykų ir priminė kad ekspertinių grupių viena iš užduočių ir bus įvertinti technologinį portfelį bei identifikuoti tolimesnius žingsnius. Tai bus padaryta birželio-liepos mėnesį ir tuomet galėsime diskutuoti kuri technologija bus verta tolimesnės analizės, finansavimo.

3. Diskusijos metu išgryninti siūlymai:

- 3.1. **Pritarti Inovacijų agentūros rengiamo kelrodžio iškeltiems uždaviniams**, kuriuos padės pasiekti formuojamos ekspertinės darbo grupės:
 - 3.1.1. Identifikuoti technologijas, kurios turi didžiausią ekonominį potencialą (technologijos reikalingos globaliai, kurios gali būti vystomos Lietuvoje)
 - 3.1.2. Skatinti pramonės transformaciją (orientacija į skaitmenizaciją, automatizaciją ir energijos efektyvumą)
 - 3.1.3. Nustatyti MTEP investicijų kryptis (padėti verslui planuoti inovacijas ir suderinti tyrimus su pramonės poreikiais)
 - 3.1.4. Integruoti pramonę į tarptautines vertės grandines (orientaciją į technologijų tiekimą, o ne komponentų gamintojai)
 - 3.1.5. Stiprinti ekosistemą (tarp pramonės, universitetų, valstybės institucijų)
- 3.2. **Pritarti išskirtoms pirminėms strateginėms kryptims²**, kurios bus pagrindas siekiant pirmų dviejų kelrodžio uždavinių ir formuojant kryptį susijusių ekspertinių darbo grupių veiklai.
 - 3.2.1. Svarstyti prie strateginių krypčių įtraukti kaip atskirą arba integruoti pažangių medžiagų kryptį.
 - 3.2.2. Užtikrinti, kad vykdant susijusių krypčių analizę ir formuojant susijusias išvadas, rekomendacijas ir / ar siūlymus bus atsižvelgiama į saugumo, konkurencingumo, technologinio ir gamybos pajėgumo suverenumo dėmenis. Taip pat į Lietuvos, kaip ES pasienio regiono, ypatingumą
- 3.3. **Pritarti, jog kelrodis turėtų valdymo grupę**. Valdymo grupė, pagal atliktą analizę, tvirtins technologijų prioritetus, investicijų kryptis ir patį kelrodį. Valdymo grupės atstovai taip pat deleguos atstovus į dvi susijusias ekspertines grupes.
- 3.4. **Pritarti, jog kelrodis turėtų dvi atskiras ekspertines grupes**. Pirmosios tikslas - sistemingai identifikuoti technologijas, kurios turi didžiausią strateginę, ekonominę ir inovacinę reikšmę Lietuvai. Antrosios tikslas - nustatyti, kur pramonė yra šiandien (skaitmenizacija, automatizacija ir energinis efektyvumas), kur ji turėtų būti ateityje ir kaip pereiti iš dabartinės būsenos į norimą.
- 3.5. **Pritarti, jog kitas valdymo grupės susitikimas būtų birželio pabaigoje arba liepos pradžioje, kurio metu būtų aptarti pirmųjų dviejų kelrodžio tikslų rezultatai**. Iki susijusio susitikimo tikimasi rasti kompromisą klausimais, kuriais sutarti posėdžio metu nepavyko.
- 3.6. **Kelrodžio tikslo formuluotė ir kelrodžio pavadinimas bus tobulinamas ir pateiktas atskiram darbo grupės posėdžio dalyvių derinimui**.
- 3.7. **Valdymo bei ekspertinių grupių sudėtis ir veikimo principai bus gryninami ir pateikti darbo grupės posėdžio dalyviams atskira komunikacija**.

Darbo grupės vadovas

Justinas Didika

² **Strateginės kryptys**: Elektronika, mikroelektronika ir lustų integracija; gynybos pramonės ir dvejopo panaudojimo inžineriniai pajėgumai; lazerinės ir fotoninės gamybos technologijos; robotika ir automatizuotos gamybos sistemos; skaitmeninės technologijos ir dirbtinis intelektas gamyboje; strateginės švariosios technologijos, įskaitant svarbiausių žaliavų atgavimą.